

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐਸ.ਐਸ.ਦੁਲਟ, ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਆਈ.ਡੀ. ਜੋੜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਫਰਮ ਹੀਰਾ ਲਾਲ-ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ ਬੈਜ ਨਾਥ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1954 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ।

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (V of 1908)—ਸੈਕਸ਼ਨ 20(c) — ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ—ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ—ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ—ਨਿਯਮ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਥਾਨ ' ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ - ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ।

ਪੂਰੀ ਬੈਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ - ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਆਧਾਰ ' ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ' ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੈਸਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ' ਤੇ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਇਸ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਆਮ ਥਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਸਮੇਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ' ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਧਾਰ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੁਲਟ, ਜੇ.—ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ' ਤੇ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ' ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੂਆ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੁਲਟ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦੁਲਟ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਦੂਆ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 9 ਮਾਰਚ, 1960 ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ' ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1960 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਸੀ ਬਹਿਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ, ਸਬ-ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 25 ਅਗਸਤ, 1953, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਮਿੱਤਲ।

ਹੰਸ ਰਾਜ ਸੇਢੀ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਨ. ਰੈਨਾ, ਰਿਸਪੌਂਡੈਂਟ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਦੁਲਟ, ਜੇ.—ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਦਾਸ ਮਾਈ ਬੈਜ ਨਾਥ ਨੇ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈਬਰਗਾਓਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨੈਗੋਇੰਗ, ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਹੀਰਾ ਲਾਈ ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਈ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ' ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ ' ਤੇ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਫਰਮ ਦਾਸ ਮਲ-ਬੇਜ ਨਾਥ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸੂਟ ਲਿਆਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ' ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ' ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਜ਼ੇ ' ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣਦਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ' ਤੇ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ' ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਲਿਆਂਦੀ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ

ਤਰਫੋਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ। ਜਾਂ ਭਾਵ, ਕਿ ਪੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੱਜ, ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਉਸ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ; ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ। ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ' ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ' ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ' ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ "ਧਾਰਨਾ ' ਤੇ" ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ' ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 15 ਤੋਂ 25 ਵਿੱਚ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 20। ਇਹ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"20. ਉਪਰੋਕਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ-

(a) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਦਾਲਾ, ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਤੌਰ ' ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ' ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ

'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ

(c) ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਥੇ ਟ੍ਰਾਈਬਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਭਾਵਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਉਹ ਅਦਾਇਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਥੇ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸੇਢੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ 'ਕਬੂਲ' ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ-ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ (1872 ਦਾ IX) ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਢੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਕਿ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਤਰਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਜੇ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤਤਾ - ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਹੈ - ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਰ

ਉੱਤੇ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ. ਇਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਕੇਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮਝੌਤਾ-ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ-ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੇ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ, ਇਸਲਈ, ਦੇਣਯੋਗ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੀ.ਡੀ. ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਨੇ ਕਪੂਰ ਜੇ, ਜੇ ਕਿ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ-

"ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਲੈਣਦਾਰ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਫਜ਼ਲ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਲੈਣਦਾਰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਇੱਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਪੁਟੱਪਾ ਮੰਜਯਾ ਐਟ ਅਲ ਬਨਾਮ ਵੀਰਭਦਰੱਪਾ ਐਨ. ਅਤੇ ਹੋਰ (1)। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰ ਲਾਰੈਂਸ ਜੇਨਕਿੰਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜੇ ਕਿਹਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ:-

"ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਰਸੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਉਥੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਇਗੀ ਉਥੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੰਗ ਹੋਵੇ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਰਸੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 49 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਸਨ ਅਤੇ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰੂਮਲ

ਬਨਾਮ ਸਖਾਵਤਮਲ (1), ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ। ਸਰ ਲਾਰੈਂਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ, ਸੇਨੀਰਾਮ ਜੀਟਮੁੱਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਡੀ. ਟਾਟਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਿਟਡ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸੇਢੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ, ਹਰੇਕ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੰਗੂਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ' ਤੇ ਕੇਸ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਟਾਟਾ ਕਾਮਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਰੰਗੂਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਸ਼ਾਖਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੂਟ ਸੇਨੀਰਾਮ ਜੀਟਮੁੱਲ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖੁਦ ਕਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੰਗੂਨ ਵਿਖੇ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ ' ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰੰਗੂਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਰੰਗੂਨ ਵਿਖੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਅਸਲ ਵਿਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰੰਗੂਨ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਈ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ' ਤੇ ਵਿਸਕਾਉਂਟ ਸਮਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

* * ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ _____ ਭੁਗਤਾਨ ਰੰਗੂਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ' ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਸ ਜੀਟਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਰਥ ਦੁਆਰਾ, ਜੇ ਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਸਰਸ ਟਾਟਾ ਸੰਨਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸੋਚੇਗਾ ਕਿ, ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਰੰਗੂਨ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਉਠੇ ਸਨ, ਰੰਗੂਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਮੈਸਰਸ ਟਾਟਾ ਸੰਨਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਮੈਸਰਸ ਟਾਟਾ ਸੰਨਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਸੀ। ਚਿੰਤਤ।”

ਇਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ' ਤੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਵੇਖਦਿਆਂ-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੰਗੂਨ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ' ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਰਲ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਸੀ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤਾਂ ' ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰੰਗੂਨ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਪੁੱਟੱਪਾ ਮੰਜਯਾ ਐਟ ਅਲ ਬਨਾਮ ਵੀਰਭਦਰੱਪਾ ਐਨ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸਰ ਲਾਰੈਂਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਰ ਲਾਰੈਂਸ ਜੇਨਕਿੰਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰ ਅਰਨੇਲਡ ਵ੍ਹਾਈਟ, ਸੀ.ਜੇ., ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਰਮਨ ਚੇਤਿਆਰ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲਾਚਾਰੀ (2) ਵਿੱਚ। ਮਿਲਰ, ਜੇ., ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਦੱਖਿਆ-

"ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ III ਦੀ ਉਪ-ਵਿਭਾਗ (iii) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਾਂ? ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਅਸੀਂ ਕੋਡ (ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ III ਦਾ ਉਪ-ਵਿਭਾਗ (ii) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪ-ਵਿਭਾਗ ਲਾਗੂ ਹੈ", ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ' ਤੇ-

"ਜੇ ਕੋਡ ਦੇ ਫਰੇਮਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।”

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਾ ਸਵਾਮੀ, ਜੇ. ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਜੀ. ਵੈਂਕਟੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰਦਾਪਤ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ-

“* * * ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਣ-ਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸੰਤੋਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਆਮ ਅਧਿਕਤਮ।

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

“49. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਵਾਅਦੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਅਦਾਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕਰੇ।

ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਬੇਸ਼ਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿੰਦੂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੇਨੀਰਾਮ ਜੀਤਮੁੱਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਡੀ. ਟਾਟਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੇਫੀ ਨੇ ਭਾਰੂਮਲ ਬਨਾਮ ਸਖਾਵਤਮਲ (2) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਨਿਯਮ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਉਨਾ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਆਦਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਸਿਰੀ ਨਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਜਗਨਨਾਥ (3) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਭਗੋਤੀ ਸ਼ਕੁਲ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਿਕਾ ਪ੍ਰਸਾਦ (4) ਤੱਕ ਚੱਲੇ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁੰਦਰ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਜੈ ਨਰਾਇਣ (1), ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਸੀ। ਖਾਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। ਦਾਸ (2), ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਗੱਲਬਾਤ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਮ ਨਾਥ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। v. ਮੇਸਰਸ ਕੈਡੂਮਲ ਰਿਖੀਰਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (3), ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.} ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ ਉਸ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੇਨੀਰਾਮ ਜੀਤਮੂਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਡੀ. ਟਾਟਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (4) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (5) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ- ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਆਮ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਖੁਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਾਰਕ—ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉੱਥੇ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਾਂਗਾ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਮੈਨੂੰ ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਫਰਮ ਹੈਬਰਗਾਓਂ (ਅਸਾਮ ਰਾਜ) ਵਿਖੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(ਸੀ) ਅਧੀਨ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ 20, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੇਵਲ ਇਹ ਦਰਸਾ ਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਇਸ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੰਡਨਯੋਗ ਹੈ, ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪਹਿਲਾ ਵਿਵਾਦ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ "ਆਮ ਨਿਯਮ", "ਆਮ ਨਿਯਮ" ਜਾਂ "ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਣਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਕਾਇਆ ਪੈਸੇ. ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ, ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਵੇਗਾ।

ਨਾ ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇਕ ਅਟੱਲ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਰੇਨ ਬਨਾਮ ਸਟੀਨ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇ, ਐਲਜੇ, ਨੇ ਦੱਖਿਆ:-

"ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਿਮਾ ਫੇਸੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਸੋਨੀਰਾਮ ਜੀਟਮੁੱਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਡੀ. ਟਾਟਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਕਠੋਰ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੈਸਾ ਇੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਲਈ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਭੁੱਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਹਿ ਲਈਏ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਿਵਾਸ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਮ ਕੇਰਸ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-

ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਰਸ। ਮੈਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਇੱਕ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ (ਸੈਕਸ਼ਨ 60 ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 70) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ. ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ 'ਏ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉੱਥੇ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ. ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਥਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਦੁਲਟ ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਾਂਗਾ।

ਦੁਆ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਲਟ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.ਜੇ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੈਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਾਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ

ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਟੀਕ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ; ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ-ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਖੇਤਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ, ਨੂੰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਫੇਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਝਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਇਸ ਸੰਘ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ: ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੈਣਦਾਰ ਮੁਦਈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਕਸਰ, ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਾਰਕ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜੇਕਰ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ - ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਲਈ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੋਵੇਂ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਬੇਸ਼ਕ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 'ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਆਦਿ ਦੇ 1 ਆਮ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਦੁਵੱਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ,

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੁਵਿਧਾ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਲੈਣਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੈਂ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ (1) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦੁਲਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੇ.

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ

ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੈਸਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਇਸ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਆਮ ਥਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਸਮੇਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਧਾਰ.

ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।